

ÉN GANG LANDARBEJDER – ALTID LANDARBEJDER

De polske landarbejdere kom fra et forarmet landbrug i Polen. Mange kendte ikke til andet arbejde end til det hårde og krævede landbrugsarbejde. Derfor var drømmen for mange at rejse hjem til Polen med penge på lommen for at købe landbrugsjord.

I Danmark var arbejdsopgaverne indenfor landbruget kendte, og udsigten til at tjene godt i udlandet var for mange en del af formålet med at rejse ud. For mange var opholdet i Danmark fra starten sæsonarbejde, der betød, at man boede og arbejdede i Danmark i roe-sæsonen og rejste hjem til Polen vinteren over.

At blive i Danmark

Første Verdenskrig tvang mange polakker til at blive i Danmark. Alternativet var f.eks. et liv i østrigske krigslejre. Under krigen fandt flere polakker fast bopæl i Danmark, og efter krigen måtte de tage stilling til, om de ville rejse hjem.

En del polske indvandrere valgte at blive i Danmark og sparede sammen til at købe en lille gård, mens de stadig arbejdede som landarbejdere på de større danske gårde.

Mange polakker valgte at blive i Danmark. I 1920'erne og 1930'erne tog nogle hjem og besøgte familien, andre fik breve fra familien derhjemme. Bønnen fra forældrene i Polen var mange gange den samme: *"Bliv i Danmark"*. Forholdene i Polen var dårlige, landsbyer var plyndret under krigen, og der var rapporter om familier, der boede i jordhuler. I Danmark var der for den enkelte ved slid og sparsomhed mulighed for at skabe sig et bedre liv, end dét der var mulighed for i Polen.

Husmand og landarbejder

I løbet af 1930'erne lykkedes det mange polakker at få indfødsretsret, at købe landbrugsjord og blive selvejere i Danmark. Det var specielt husmandsteder og helt små gårde på 0,5-10 hektar, som polakkerne kunne købe. Ved siden af arbejdet på sin egen jord, nødvendiggjorde økonomien, at de fortsat arbejdede som landarbejdere på de store danske gårde, der til stadighed havde brug for en stor og stabil arbejdsstyrke. Polakkerne var på den måde både landarbejdere og selvejere.

Flid og sparsommelighed er vejen frem ...

For Aleks og Magdalena Krusenicky vendte lykken. De mødte hinanden i Maribo i 1920 og blev gift året efter. De knoklede for at spare penge sammen til at vende tilbage til Polen. Tilsammen passede de 9 hektar sukkerroer og fik i løbet af nogle år sparet penge sammen til at rejse hjem i 1935.

Den danske proprietær anbefalede dem dog at blive i Danmark. Han lovede parret, at de kunne købe jord. I 1937 fik de indfriet løftet og købte en gård på 13 hektar og i 1949 en endnu større gård på 21 hektar. Nu havde de råd til at ansætte landarbejdere på deres egen jord. Aleks udtaler:

"Vi holdt jo ikke op med at bestille noget, fordi vi fik jord. Tværtimod. Indtil da havde vi slidt for andre, nu gjaldt det os selv. [...] naar man har prøvet det, min kone og jeg har prøvet, saa føler man sig som en ganske almindelig arbejder hele sit liv, selv om

man ejer jorden til sidst. [...] Vi har i øvrigt heller ikke præsteret andet, end hvad enhver dansk arbejder kunne, hvis han ville. Flid og sparsommelighed. – Det er vejen frem nu som altid.”

En del polske indvandrere valgte at blive i Danmark og sparede sammen til at købe en lille gård, mens de stadig arbejdede som landarbejdere på de større danske gårde.